herpy

AGAMER

Abrolhos Bearded Dragon

Pogona minima

Pogona minima er en lille, dagaktiv skægagam, der kun lever på Wallabi-øerne i Houtman Abrolhos ud for Western Australias kyst. Den er omkring 11 cm fra snude til kloak, har lange ben og hale og kun et svagt skæg. Der findes næsten ingen pasningserfaringer, så vejledningen bygger på de nærmeste slægtninge.

Familie: Agamidae Tidligere navn: *Amphibolurus barbatus minimus; Amphibolurus minimus; Pogona minor minima*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**25-30 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Halvørken**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-37 °C**
Hotspot	**40-45 °C**
Temperatur, nat	**13-24 °C**
Luftfugtighed	**30-50 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter og planter**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**5-19 æg**
Inkubation	**58-64 dage** ved 29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke vurderet (NE)**

Arten er ikke opført på CITES eller i EU's bilag, så der kræves ingen CITES-papirer. Ingen agamer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter. IUCN har ikke vurderet arten.

Om arten

Pogona minima er en lille og slank skægagam. Voksne dyr er omkring 11 cm fra snude til kloak. Den samlede længde er ikke dokumenteret, men forholdet mellem krop og hale hos *Pogona minor* giver et skøn på 25-30 cm. Arten er lidt mindre end *P. minor* og har længere ben og hale i forhold til kroppen. Skægget er svagt, og som hos *P. minor* sidder små, oprejste pigge i en enkelt række langs kroppens sider.

Taksonomien er ikke afklaret. Arten blev beskrevet i 1933 af Arthur Loveridge som underart af *Amphibolurus barbatus* og har siden mest været ført som underart af *P. minor*. Den regnes også som selvstændig art, ligesom *Pogona mitchelli*, men begge former står stadig som underarter af *P. minor* i en stor del af den nyere litteratur. Vejledningen behandler *P. minima* som selvstændig art. Artsnavnet *minima* er latin for den mindste.

Det engelske navn "Western Bearded Dragon" bruges både om denne art og om *Pogona minor*, så navnet er upræcist.

Udbredelse og levested

Pogona minima lever kun på Wallabi-gruppen i Houtman Abrolhos, en øgruppe på 122 øer omkring 80 km vest for Geraldton i Western Australia. Arten er registreret på North Wallabi, East Wallabi og West Wallabi. Typelokaliteten er West Wallabi. Udbredelsen er altså kun nogle få, små øer.

På fastlandet afløses arten af *Pogona minor*.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Øerne har et halvtørt middelhavsklima med varme, tørre somre og køligere, våde vintre. Havet dæmper udsvingene: i februar er døgnets laveste og højeste temperatur i gennemsnit ca. 19 og 32 °C, i juli ca. 9 og 20 °C. Der falder omkring 470 mm regn om året, det meste fra april til september. Vegetationen domineres af lave, salttålende buske, og floraen ligner kystfloraen på fastlandet. *Pogona minima* er dagaktiv og lever på jorden og i lav vegetation.

Det er ikke dokumenteret, hvad arten æder, eller hvordan den yngler i naturen. Den nærmeste slægtning, *Pogona minor*, er hovedsageligt insektæder, og plantedele udgør omkring en femtedel af føden. Det samme må antages her.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Pogona minima*, og arten er næsten ikke beskrevet fra fangenskab. Tallene for terrarie, temperatur, fugt, lys, foder og levealder er lånt fra *Pogona minor* og *Pogona vitticeps*. Australien tillader ikke eksport af vilde krybdyr, så dyr uden for landet stammer fra gamle indførsler og deres afkom.

Et enkelt voksent dyr skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 60 cm, og mere plads bliver brugt. Terrariet skal være godt ventileret med et låg eller net. Gulvplads er vigtigere end højde, fordi arten lever på jorden og graver.

Indret med en flad solplads af sten eller træ under lamperne, mindst to gemmesteder (et i den varme og et i den kølige ende), lave grene og stabile stabler af flade sten. Bunden skal kunne graves i: et mindst 10 cm tykt lag af finkornet sand blandet med ren muldjord, fx 60 % sand og 40 % muldjord. Fast bund som uglaserede fliser eller skiferplader er et alternativ til unge og syge dyr. Kalksand, knuste nøddeskaller og bark er uegnede, fordi de kan give forstoppelse, hvis de sluges. Fjern afføring dagligt, og skift løs bund helt hver 3.-6. måned.

Hold dyrene hver for sig. Hannerne er territoriale, og voksne og unge dyr skal altid være adskilt.

Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Opvarm med mindst to halogenspots over solpladsen. Overfladen dér skal være 40-45 °C målt med et infrarødt termometer, og den varme plet skal være mindst lige så stor som hele dyret. Luften i terrariet skal ligge på 24-37 °C, varmest i solpladsens ende og køligst i den modsatte. Overfladen i den kølige ende skal være 25-29 °C.

Brug et infrarødt termometer til overfladerne og et digitalt termometer med føler til luften, og mål først, når lamperne har været tændt i omkring tre timer.

Om natten må temperaturen falde til 13-24 °C, hvilket svarer til øernes milde klima. Slut lamperne til en termostat med føleren i den kølige ende, så de slukker, hvis den kølige side kommer over 37 °C.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 30-50 %, målt i den kølige ende, og terrariet skal kunne tørre op. Stillestående, våd luft og våd bund giver sygdom. Er fugten konstant for høj, hjælper en lille blæser over nettet i den kølige ende. Tilbyd altid frisk vand i en lav skål. Et let fugtigt skjul i den kølige ende hjælper ved hudskifte.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Pogona minima er dagaktiv og skal have kraftigt, hvidt lys. Solpladsen skal være det lyseste sted, og 75-100 % af terrariets længde bør være oplyst.

UVB er nødvendig, og arten regnes som slægtens øvrige arter for Ferguson-zone 3. Brug et T5 HO-rør på 10-14 % UVB i et reflekterende armatur over den varme side, parallelt med varmelamperne. Målet er et UV-indeks på 4,0-4,5 ved solpladsen, faldende til 0 i den kølige ende. Mål helst med en UV-måler, for afstanden afhænger af rør, armatur og net. Glas og plast mellem rør og dyr blokerer UVB. Gode T5 HO-rør skiftes efter ca. 12 måneder. Lyset er tændt 12-14 timer om dagen om sommeren og omkring 10 timer om vinteren, styret af et tænd-sluk-ur.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Pogona minima fodres som *Pogona minor*: mest insekter og en mindre del grønt.

- Nyklækkede (under 3 måneder): insekter 2-3 gange dagligt og grønt dagligt.
- Unge (3-12 måneder): insekter og grønt dagligt.
- Voksne: insekter 3-5 gange om ugen og grønt dagligt i en lille portion.

Gode foderdyr er dubiakakerlakker, fårekyllinger, græshopper, larver af soldaterflue og silkeorme; melorm gives sparsomt. Insekterne må ikke være større end afstanden mellem dyrets øjne og skal have fået godt foder i mindst 24 timer, før de gives videre. Vilde insekter kan være sprøjtede og bør undgås.

Grønt er fx rucola, pak choi, grønkål, mælkebøtte og brøndkarse, skåret i små strimler. Avocado er giftig. Frugt er en sjælden godbid.

Støv insekterne med kalk. Drys multivitamin på salaten en gang om ugen.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Pogona minima er dagaktiv og soler sig meget. Kropssproget kendes fra andre skægagamer: hovednik over for rivaler og vinkning med et forben som tegn på underkastelse. Skægvisningen er svag, fordi skægget er lidt udviklet.

Lad et nyt dyr vænne sig til terrariet i omkring to uger, før det tages op. Giv foder fra en pincet, og lad hånden hvile i terrariet, til dyret er roligt. Løft det med støtte under krop og ben. Dyr, der gemmer sig eller er mørke og tilbagetrukne, er ofte for kolde eller stressede.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alderen for kønsmodning er ikke dokumenteret. Hannerne har bredere hoved og tydeligere lårporer end hunnerne. Dyr til avl skal være udvoksede og i god foderstand, og hunnen skal have fået rigeligt kalk.

PARRING

Parring og yngletid er ikke dokumenteret for *Pogona minima*. Hos *Pogona minor* ses drægtige hunner fra midten af juli til slutningen af december. Giv kun sunde, velnærede dyr en kølig hvileperiode om vinteren; længde og temperatur er ikke kendt for arten. Sæt hunnen ind til hannen i en kort periode, og skil dem bagefter.

ÆGLÆGNING OG KULD

Kuldstørrelsen er ikke dokumenteret for *Pogona minima*. Tallet i boksen (5-19 æg) er lånt fra *Pogona minor*, og en mindre art lægger formentlig færre æg. Giv hunnen en æglægningskasse med et mindst 25 cm tykt lag fugtigt, gravbart sand og muldjord. En hun, der ikke finder et egnet sted, kan lægge æggene spredt i terrariet, hvor de tørrer ud, eller holde dem tilbage; det sidste kræver dyrlæge.

INKUBATION

Æggene klækker hos *Pogona minor* efter 58-64 dage ved 29 °C. Tallene er lånt derfra. Læg æggene i en rugemaskine i fugtig vermiculit, og vend dem ikke.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er små og skal holdes på fast bund, fx køkkenrulle, indtil de æder pålideligt. Giv insekter dagligt og de samme lys- og varmeforhold som voksne dyr: solplads, UVB og kalk på alt foder. Sortér dem efter størrelse, så de ikke bider hinanden i tæer og haler.

Sundhed og typiske fejl

Pasningsfejl er den hyppigste årsag til sygdom. Syge krybdyr skjuler længe, at de er syge, så vej dyret hver uge, og før notater om vægt, appetit, afføring og hudskifte. Listen gælder skægagamer generelt.

- Metabolisk knoglesygdom ved for lidt UVB, for lidt kalk eller for lav temperatur.
- Fedme og urinsyregigt ved for meget foder og for lidt vand.
- Tandsygdom og mundbetændelse.
- Forstoppelse ved for lav temperatur, udtørring eller parasitter.
- Indvoldsparasitter og mider; få en afføringsprøve undersøgt, når dyret er nyt.
- Æg, der ikke bliver lagt, hos hunner.

Tab af appetit, sløvhed, hævede led og et dyr, der holder op med at æde, er grund til at gå til en dyrlæge med krybdyrerfaring. Krybdyr bærer ofte salmonella, så vask hænder efter berøring af dyr, terrarie og udstyr.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.